

Temps era temps

Els set temples de Federico Llorca

Divendres passat es va obrir al Col·legi d'Arquitectes una exposició sobre els projectes de l'arquitecte Federico Llorca Mestre (1920-1999) per a set temples parroquials de la diòcesi. Llorca fou arquitecte municipal i arquitecte diocesà a finals de la dècada dels cinquanta i els anys seixanta del segle passat i la seua activitat professional ha deixat una forta petjada a moltes poblacions de les Terres de l'Ebre, en particular a Tortosa.

Josep Bayerri Raga,
periodista

A finals de la dècada dels cinquanta la dotzena d'arquitectes que des de l'any 1940 havien treballat a l'Oficina de Regiones Devastadas ja se n'havien anat. També feia poc que s'havia jubilat Agustín Bartlett, arquitecte municipal durant molts anys. Hi havia solament tres arquitectes, tots ells exercint la professió liberal: Francesc Ubach Trullas, José Maria Franquet Martínez i, el més jove, Federico Llorca Mestre.

Llorca era conegut pel seu treball sobre l'urbanisme premiat en els Jocs Florals de setembre de 1959 que tindria un caràcter transcendent; era un complet i rigorós estudi sobre el disseny d'una Tortosa futura. Per cert, el treball de Llorca incloïa dues propostes de remodelació del nucli antic; l'una l'enderroc de les cases de davant de la catedral, que tanta polèmica aixecaria molts anys després; l'altra, l'enderroc de les cases de la baixada del pont per configurar una gran plaça que no s'arriba a realitzar perquè alguns propietaris eren prou poderosos per a impedir-ho.

En arribar Joaquín Fabra a l'alcaldia de Tortosa (1960) va fixar Federico Llorca, que aleshores tenia 40 anys, com a arquitecte municipal per elaborar el Pla general de Tortosa-Roquetes de 1964. Llorca amb un destacat equip d'urbanistes van desplegar un treball exageradament expansionista dins el context "desarrollista" d'aquells anys i els somnis d'industrialització per a Tortosa (amb Refineria i pool químic inclosos) que preveia eixamplar-se fins a unir-se amb Roquetes i Jesús per arribar als cent mil habitants en mig segle. Tot plegat es demostra irreal al cap de poc temps. També era futurista la Urbanització Riomar que havia de

ser una mena de *Ciudad de Vacaciones* i es va quedar en el que és ara, afortunadament. En canvi, a Cap Roig va voler fer una urbanització de qualitat amb baixa densitat i estricta limitació d'alçades. En part se'n va sortir, tot i que quan ell ja no ho controlava van construir l'Hotel i els blocs de l'Incasol.

Federico Llorca era un personatge singular, enamorat de Tortosa i treballador incansable que cada setmana feia prop de mil quilòmetres de carretera entre l'Estartit, a la Costa Brava, on portava obres i Benicarló, passant pels despatsos d'Amposta, Barcelona i Tortosa. Estimava la professió d'arquitecte especialment per la seua vocació tecnològica i científica. Durant els anys seixanta i setanta, bona part de l'arquitectura a Tortosa portava la firma de Llorca. A banda de l'obra per a particulars, més de dos centenars d'edificis significatius entre prop de 3.500 al llarg de la seua vida. Però els més emblemàtics foren els projectes singulars com la Clínica Aliança, l'Hospital i Residències de Jesús, l'edifici del Patronat, el noviciat de la Consolació, les instal·lacions esportives o treballs a edificis històrics com la reedificació del Palau Oliver de Boteller, la recuperació del convent de Sant Domènec per a Casa Diocesana i les esglésies: les set que contempla l'exposició (Miravet, Vinaròs, Bitem, Xerta, Hospitalet, Amposta i els Dolors a Tortosa) a més d'altres com Sant Blai i els Àngels també a Tortosa. Però per a mi el més interessant fou el pla d'escoles que suposa la construcció, amb molt pocs diners, de dotacions escolars, per substituir la precarietat de les instal·lacions anteriors (especialment als pobles del Delta, on les aules eren en naus agrícoles i magatzems sense les més mínimes condicions d'higiene i habitabilitat). Es van construir un total de 14 escoles, encara que només una a Tortosa; al Tem-

Amb una economia de postguerra, Federico Llorca va dotar d'escoles tots els nuclis de població del terme municipal. L'Escola del Grup del Temple a Tortosa ha continuat servint per a equipament del barri. NÚRIA CARO

ple, totes a partir d'un mateix projecte que destacava per la seua senzillesa, economia, funcionalitat i lluminositat. És clar que alguns ho varen criticar tot dient que semblaven granges però sense tenir en compte la urgència social, la precària situació anterior i la manca de recursos. ■

CONSULTES EXTERNES / URGÈNCIES / SALA DE PARTS / HOSPITALITZACIÓ / QUIRÒFANS / PROVES DIAGNÒSTIQUES I TERAPÈUTIQUES

Clínica Terres de l'Ebre TORTOSA

Atenció sanitària,
propera i accessible

Plaça 1 d'octubre, 6-8 43500 Tortosa
clínicateerresdebre@salutortosa.cat
977 588 200
Reserva de visites 977 588 205

Atenció personalitzada per
a mútues i particulars de
les Terres de l'Ebre, el Baix
Maestrat i el Baix Aragó

A Tortosa des de 1945
Sempre al teu servei

Especialitats i Serveis

- Alergologia
- Anàlisis Clíniques
- Anatomia patològica
- Anestesiologia i Clínica del Dolor
- Angiologia i Cirurgia Vascular
- Aparell Digestiu i Endoscòpia Digestiva
- Cardiologia
- Cirurgia General i Aparell Digestiu
- Cirurgia Oral i Maxil·lofacial
- Cirurgia Pediàtrica
- Cirurgia Plàstica, Estètica i Reparadora
- Dermatologia
- Dietètica
- Endocrinologia i Nutrició
- Especialitats pediàtriques (Cardiologia, Endocrinologia, Gastroenterologia i Pneumologia)
- Farmàcia
- Infermeria
- Llevadors
- Medicina de l'Esport
- Medicina General
- Medicina Interna
- Neurologia i Neuropsicologia
- Obstetrícia i Ginecologia
- Oftalmologia
- Otorinolaringologia
- Pediatria
- Pneumologia
- Psicologia Infantjuvenil
- Radiologia i Diagnòstic per la Imatge
- Rehabilitació i Fisioteràpia
- Traumatologia i Cirurgia Ortopèdica
- Urgències
- Urologia i Andrologia